

Sığınmacı ve Mültecilerin Galler'e Yerleşme Sürecinde Dil İle İlgili Yaşadıkları Zorlukların İncelenmesi*

Dr. Filiz Çelik & Prof. Dr. Tom Cheesman

Özet

Bu makalenin konusu sığınmacı ve mültecilerin dile dair tecrübeleridir. Bu konuyu özel olarak Birleşik Krallık'ta Galler ülkesinin Swansea kentinde sığınmacıların ve mültecilerin yerel nüfus ile hizmet sağlanması ve toplum örgütleri ile olan ilişkileri üzerinden inceler. Yerinden edilmiş nüfusun hareketliliği gerek geçtiğimiz yüzyılın gerekse bu yüzyılın belli başlı olaylarındandır. Bununla bağlantılı olarak yerinden edilmiş insanların coğrafik ve lisanın hakim olduğu sınırları aşması ile dile dair sorunlar temel unsur olarak ortaya çıkmıştır. Göçmenlerin ait oldukları etnik, dini, kültürel ve dil gruplarının çeşitliliği arttıkça geldikleri ülkelerde hükümetlerin onların ihtiyaçlarına cevap verecek kaynakları daha da yetersizleşmiştir. Birleşik Krallık'ta 1999 Göçmenlik Yasasının uygulamaya sokulmasıyla daha önceleri nüfus yoğunlukları homojen özellikler taşıyan bölgeler farklı kimliklerde göçmenlerin buralara yerleştirilmesi ile daha kozmopolit bir yapıya bürünmüşlerdir. Böylece kırsal bölgelerdeki küçük kentler kültürel olarak zenginleşmeye başlamış olsa da yeni gelen göçmenlerin, özellikle geldikleri ülkelerden göçmenlerin yerleşik nüfusa dahil olmaması nedeni ile, yerleştirilmesi ve entegre olmaları ile ilgili sorunlar da beraberinde gelişmiştir. En büyük zorluklardan birisi dil farklılıklarının nasıl yönetileceğine dairdir. Bu makalenin bir amacı öncelikle yerel toplum ile göçmen toplum arasındaki dil farklılığının hangi alanlarda sorun olduğunu tespit etmektir. Diğer bir amacı da profesyonel olmayan tercümanların sığınmacı ve göçmen toplulukları ile yerel topluluk ve diğer göçmen toplulukları arasındaki dil farklılıklarının çözülmesinde ücretli veya gönüllü çalışanların oynadıkları rolü anlamaktır.

Anahtar kelimeler: Dil, sığınmacı, mülteci, tercümanlar, adaptasyon.

"Exploration of Linguistic Issues in the Process of Asylum Seekers' and Refugees' Experiences of Resettlement in Wales "

Abstract

This article focuses on the linguistic experiences of the asylum seeking and refugee population as they encounter the local population in the city of Swansea in Wales, mainly in contexts of service provision and community organisations. The mobility of displaced people is a major phenomenon of the past and the current century. Associated with this phenomenon is the issue of language as displaced people cross linguistic borders in entering new countries. The diversity of migrant populations is increasing in many countries and ethnically, religiously, culturally and linguistically diverse new populations stretch government resources. In the UK, previously non-diverse regions and cities are starting to welcome

* Bu çalışma için fon Open World Research Initiative (OWRI) projesi altında Arts and Humanities Research Council, UK(AHRC) tarafından sağlanmıştır.

diverse migrant populations as they receive asylum seekers and refugees ‘dispersed’ out of London following the 1999 Immigration Act. Small cities in largely rural regions are becoming culturally enriched, but there are challenges in accommodating and integrating new migrant populations, particularly where there is no previously established group from the country of origin. One major difficulty arises from navigating language gaps. The aim of this article is to determine, firstly, in which areas of life the gaps between the language(s) of the local host community and those of migrant communities are problematic, and secondly, how non-professional interpreters from within migrant communities are successfully bridging the communication gap between local and migrant communities in their paid work and voluntary work with community organisations.

Keywords: Language, asylum seekers, refugees, adaptation.

Giriş

Bu makalenin amacı günümüzün en yaygın ve en sorunlu unsurlarından olan sığınmacı ve mültecilerin göçmenlik ve yeniden yerleşme ile ilgili tecrübelerini dil bağlamında örneklendirmektir. Jacquemet (2016) globalleşmenin sonucu olarak değerlendirdiği çok dillileşme sürecini iki etkene bağlıyor; ilki insanların sınır ötesi hareketliliğinden kaynaklı mevcut dillerine ek olarak yeni dillere maruz kalması ve ikincisi ise materyal ve bilgi gibi soyut kaynakların global sirkülasyonun insanlar üzerinde oluşturduğu çok dillileşme baskısıdır. Bu makale çok dillileşme ve etkileri üzerinde dururken referans verilen çok dillilik genel olarak Jacquemet’in ilk önerisi olan sınırlar ötesi göç olgusundan kaynaklı çok dilliliktir. Göç edilen ülkenin dilini konuşamamak gerek gönüllü göç gerekse zorunlu göç durumlarında gittikleri ülkelerdeki hizmetlere erişmeye çalışan ve bu hizmetleri sunmakla yükümlü kurumlar için ciddi bir sorundur. Gerek göç öncesi yaşadıkları travmatik olaylar gerekse göç sürecinin önceden planlanmamış ve ani yapısı gereği ile yeni ülkelere hazırlıksız biçimde göç etmiş ve dolayısı gittikleri ülkenin dilini bilme konusunda daha dezavantajlı olan sığınmacılar ve mültecilerin tecrübeleri üzerine yoğunlaşacaktır. Birleşik Krallık’ta Galler ülkesinin Swansea kentinde gerçekleştirilen bu çalışma yerlerinden edilen ve başka ülkelere yerleşerek hayatlarını yeniden inşa çabasında olan birey ve ailelerin gittikleri ülkede konuşulan egemen dile hakim olmamanın yarattığı engelleri ve bu engellerin nasıl aşılabildiğini açıklamayı hedeflemektedir.

UNHCR verilerine göre dünya genelinde 2017 yılında 65,6 milyon yerinden edilmiş insan vardır. Bunlardan 10 milyonu vatansız olarak kategorize edilmiştir. 22,5 milyonu mülteci statüsüne sahiptir. Birleşmiş Milletler’in (UNHCR, t.y.) tarifine göre mülteci:

Irkı, dini, milliyeti, politik görüşü veya belli bir sosyal gruba aidiyeti nedeni ile zulme uğrayacağından haklı nedenlerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu mevcut korkular yüzünden vatandaşı olduğu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu nedenler ile yararlanmak istemeyen, ya da vatandaşlığı olmadığı için ve daha önce yaşadığı ülkenin sınırları dışında olan ve söz konusu korku nedeni ile daha önce yaşadığı ülkenin korumasından yararlanamayan veya yaralanmak istemeyen kişidir. (Birleşmiş Milletler'in Mültecilerin Statüsüne dair 1951 Sözleşmesi -1967 Protokolünün değiştirilmiş şekli).

Vatandaşı oldukları ülkelerde yaşayamaz hale geldikleri için göç edenler ve gittikleri ülkelerde otomatikman mülteci statüsü edinemezler. UNCHR her yıl ortalama bir milyon insanın sığınma talebinde bulunduğunu rapor etmiştir. Sığınma talebinde bulunanlar gittikleri ülkelere a) kimlik ve/veya seyahat belgeleri olmadan kaçak olarak; b) sahte seyahat belgeleri ve vizelerle; c) yasa dışı yollarla ve/veya yanlış beyanlarla vize edinerek yolculuk ederler. Bu yollarla seyahat eden mültecilerin her üç durumda da mülteci statüsü alabilmeleri için gittikleri ülkelerdeki Göçmenlik Dairelerine başvurmaları ve BM'in mülteci tanımında ki kriterler nedeni ile ülkelerine ya da geldikleri ülkelere dönemeyecekleri konusunda Göçmenlik Dairelerini ikna etmeleri gerekir. Bu süreçteki bireylerin yasal statüleri sığınmacıdır. Sığınmacılar çoğunlukla eğitim, sağlık ve çalışma haklarına sahip olmadan yada bu haklardan kısmen yararlanarak buldukları ülkelerde bu yasal sürecin tamamlanmasını beklerler.

Düşünülenin aksine batılı ülkeler dünya da ki sığınmacı ve mülteci nüfusun çok küçük bir bölümünün ev sahibidirler. Bugün en büyük sığınmacı nüfus Türkiye, Lübnan ve Pakistan'da yaşamaktadır (UNHCR, 2017, 27 Şubat). Örneğin, Suriye'de yaşanan savaş nedeni ile Türkiye 2014 yılından itibaren çoğunluğu Suriye'den göç eden 3 milyon civarında sığınmacı ile dünyadaki en yüksek sığınmacı sayısına sahip ülke konumundadır (Çağatay, 2014; Busso ve Czuczka, 2017). Irak'tan kaçan 20.603 Ezidi sığınmacıda Türkiye'de barınmaktadır (Arslan, 2016:33).

Sığınmacılara Destek Kaynağı Olarak Mülteci Toplum Örgütleri

Mülteci Toplum Örgütleri (Refugee Community Organisations- ROC) çoğunlukla aynı ülkeden gelen, aynı etnik, dini ve kültürel gruplara ait kişiler tarafından kurulan ve amacı geldikleri ülkelerde alışık oldukları sosyal yaşam aktivitelerini devam ettirmek ve buldukları

ülkelerdeki hayatlarını sürdürmekte yardımcı olmayı hedefleyen toplumsal örgütlenme biçimleridir. Zetter, Griffiths ve Sigona (2005, 170) Mülteci Topluluk Örgütlerini (Refugee Community Organisations-RCOs-) tanımlarken bu alanda yapılmış birçok sosyolojik çalışmayı referans gösterirken daha çok Putnam'ın (1993) sosyal kapital (social capital) konsepti ile şu açıklamayı yaparlar:

[1] mültecilerin entegrasyonu için gerekli, fakat çoğunlukla ihmal edilmiş; (...) [2] mülteci toplumlar için işlevsellik; (...) [3] sürgün edilmekten kaynaklanan kaybedilen kolektif kimlik ve bağlılığın kurulmasında özel bir rol oynayan; (...) [4] mülteciler ve ev sahibi toplum arasında arabulucu bir kurum rolü oynayan; (...) [5] kaynaşma ve hizipleşme arasında ki gerilimi telafi eden [ve] [6] zayıf bir kurumsal araç.

Swansea'deki Mülteci Topluluk Örgütleri bu özelliklerin çoğunu taşırlar: [1] entegrasyonu sağlamaya yönelik sosyal ve kültürel kapital sağlama (İngilizce kursları, Britanya vatandaşları ile tanışma ve arkadaşlık kurma imkanları, diğer sosyal bağlantılar, pratik öneriler ve kriz durumlarında doğrudan müdahale), ve [2] diğer bir çok işlevsel fonksiyon sağlama ve [4] yeni gelenler (sığınmacılar ve mülteciler) ile yerliler (varılan ülke vatandaşları) arasında köprü kurma ve [6] küçük çaplı vakıf kurumlar olarak zayıfta olsa kurumsal bir araç işlevi görme gibi. Fakat Swansea'de ki bu kurumların tek etnik gruba değil daha kozmopolit bir yapıya sahip olması nedeni ile fakat [3] sürgünden kaynaklı kaybedilmekte olan kolektif kimlik ve bağlılığın kurulmasında özel bir rolleri yoktur.

Mülteci Toplumsal Örgütlerinin Swansea'de bu bağlamdaki eksikliği göçmen nüfusun Britanya'daki yerleşim şablonlarının yakın tarihte nasıl değiştiği irdelenerek anlaşılabilir. 1999 yılına kadar Britanya'ya gelen sığınmacılar ve mülteciler geldikleri coğrafyalardaki yerel yönetim mercilerine başvurarak barınma ve temel giderleri için ödeme taleplerinde bulunurlardı. Bu nedenle sığınmacılar ve mülteciler özellikle İngilizce dil becerileri olmaması ve geldikleri ülkedeki işleyişi anlamakta zorlandıkları için hali hazırda kendi ülkelerinden göç edenlerin yoğunlukta yaşadıkları bölgelere yerleşmeyi tercih etmişlerdir.

Örneğin 1980 yılı itibarı ile sayısı artan Türkiye'den gelen göçmenler başkent Londra'da yoğunlaşmış ve burada Türkiyeli etnik grupları bir araya getiren Alevi Kültür Merkezi ve Cemevi veya sayısı artmakta olan Dersim Derneği, Maraşlılar Derneği gibi yöre dernekleri kurarak gerek geldikleri ülkelerdeki kültürlerini yaşamak ve yaşatmak gerekse İngiltere'ye

entegre olmaktadır engelleri aşmak için kurumsal yapılanmaya gitmişlerdir. Ancak 1999 yılındaki Göçmenlik ve Sığınmacı Yasası (1999) (Immigration and Asylum Act (1999) sığınmacılar ve Britanya'ya mülteci statüsünde getirilenler ülkenin farklı bölgelerine yerleştirilmeye başlanmıştır. Bu bağlamda Galler'de de dört dağıtım bölgesi belirlenmiştir, bunlardan birisi Kuzey Galler'ki Wrexham kenti, diğerleri kentsel alanı daha yoğun olan Güney Galler'de ki başkent Cadiff, Newport ve Swansea şehirleridir.

Özellikle Suriye'de başlayan iç savaştan sonra Galler'deki sığınmacı ve mülteci sayısında artış yaşanmaya başlamıştır. 2017 verilerine göre Galler'de Suriye ve diğer ülkelerden toplam 2,782 kişi sığınmacı statüsü ile yaşamaktadır (Inquiry into refugees and asylum seekers in Wales, 2017). Birleşik Krallık'a hükümet tarafından mülteci statüsü verilerek yerleştirilenler dışındaki mültecilerin rakamlarını belirten bir nüfus sayımı ya da başka istatistiksel bilgi yoktur. Bunun bir nedeni, sığınmacılara yönelik sosyal hizmetlerin Göçmenlik Bölümü tarafından sağlanmasıdır. Sığınmacıların yasal statüleri belli olmadığı, yani sığınma taleplerinin reddedilmesi durumunda ülkelerine geri gönderilme durumları olduğu için, onlar hakkında sayıları, hangi ülkelerden geldikleri ve diğer demografik bilgiler belgelidir ve istatistikleri mevcuttur. Sığınma talebinde bulunanlar yasal olarak mülteci statüsü aldıklarında onların barınma, çalışma, eğitim gibi ihtiyaçları doğrudan yaşadıkları yerel yönetimlerin güdümüne girdiğinden ve kısa bir süre sonra vatandaşlık hakkı kazanarak vatandaş olduklarından mültecilerin sayıları ile ilgili bilgi mevcut değildir (Inquiry into refugees and asylum seekers in Wales, 2017). Ancak, Eylül 2015'te o zamanki Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron 2015-2020 yılları arasında Türkiye, Ürdün ve Lübnan'daki mülteci kamplarına sığınmış 20.000 Suriyeli mülteciyi Birleşik Krallık'a getireceklerini açıkladı (Wintour, 2015). Bu kapsamda bugün Galler'e son iki yılda 112 Suriyeli mülteci olarak yerleştirilmiş bulunmaktadır.

Sığınmacı ve mültecilerin belli bölgelerde toplanmaları onları farklı bölgelere dağıtılması ile ortadan kaldırılmıştır. Bu durum yeni gelen göçmenlerin Mülteci Toplum Örgütlerinin olduğu bölgelere uzak yerlere yerleşmiş olmaları nedeniyle ihtiyaç duydukları psiko-sosyal destekten de faydalanmalarına yol açmıştır. Swansea kentinde bu açık, yerel halkın kurulmasına öncülük ettiği gönüllü (voluntary) yada kanunen varlığı zorunlu olmayan (non-statutory) örgütler tarafından giderilmeye çalışılmaktadır. Bu yeni Mülteci Toplum Örgütleri 2000 yılları öncesinde kurulanlardan farklı olarak ve göçmen nüfusun sayıca az olmasından kaynaklı henüz tek etnik gruplu örgütlenme haline dönüşmemiştir.

Swansea’de mevcut başlıca Mülteci Topluluk Örgütleri şunlardır: Afrika Toplum Merkez (African Community Centre-ACC- <http://africancommunitycentre.org.uk>), Swanea Körfezi Sığınmacı Destek Grubu (Swanea Bay Asylum Seeker Support Group -SBASSG- <https://sbassg.wordpress.com>), Etnik Gençlik Destek Takımı (Ethnic Youth Support Team - EYST- <http://eyst.org.uk>), Çoğullukta Birleşenler Unity in Diversity - UID - <https://uidswansea.com>) ve Swanea Kenti Sığınağı (Swansea City of Sanctuary - <https://swansea.cityofsanctuary.org>).

Sayıdığımız bu kurumlarda bir çok ülkeden bir çok dili konuşan insan bir araya gelmektedir. İngilizce diline hiç hakim olamamak yada yeterince hakim olamamak ve tercüman sağlanması konusundaki olanaksızlıklar gerek sığınmacı ve mülteciler gerekse onlara hizmet sağlamaya çalışan kurum ve çalışanları için büyük bir sorundur. Birçok yabancı dil Swansea’nın çok kültürlü yüzüne renk katmaktadır. Fakat bu renklilik Swansea’ye özellikle yeni yerleşenler için bu süreçte ayrı bir mücadele alanı yaratmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı genel olarak çok dillilik ile ilgili etkileşimleri anlamak ve özel olarak İngilizce dili bilmeyen ve yetersiz olan kişilerin geldikleri ülkelerdeki kişi ve kurumlarla iletişimini sağlarken dil engelini nasıl aştıkları yada aşamadıklarını incelemektir.

Örneklem

Birçok dili konuşan insanların bir araya geldiği bu örgütlerde sığınmacı ve mültecilerle yapılan gözlemlere, mülakatlara bu örgütler dışında da sığınmacı ve göçmenler ile ilgilenen kişiler ile de görüşmelere ve mülakatlar yapılmıştır, örneğin Swansea Belediyesi’nin eğitimle ilgili kurumlarından politika sorumluları ve eğitim alanında çalışan/çalışmış tercümanlar, Galler Parlamentosu Swansea temsilcileri, sağlık merkezleri personelleri gibi.

Çalışmanın örnekleme amaçlı örneklemdir (purposive sampling). Dil ile ilgili etkileşim ve gerilimleri anlayabilmek için örneklemin seçildiği nüfus;

- Ana dili İngilizce olmayan ve herhangi bir seviye de İngilizce konuşabilen ya da konuşamayan sığınmacılar ve mülteciler,
- Hem İngilizce hem de azınlıkların konuştuğu dillerden en az birini konuşabilen eğitilmiş veya eğitimsiz tercümanlar,
- Sığınmacı ve mültecilerin dilini konuşamadığı için kurumsal hizmet sunmak ve/veya kişisel olarak etkileşim kurabilmek için tercümana ihtiyaç duyan kişiler.

Metot

Bu makalenin bulgularını konu ettiği araştırma Mart 2017 ile Ekim 2017 arasında Birleşik Krallık'taki Galler ülkesinin Swansea kentinde sığınmacı ve mültecilerin dil ile ilgili etkileşimlerini inceleyen çok alanlı bir etnografik (*multi-sited ethnography*) çalışmadır. Etnografik çalışma seçilen herhangi bir alanda en az birkaç ay geçirecek o alanda ki sosyal fenomeni ve bağlantılı ilişkileri gözlemlemek, anlamak ve analiz etmek için kullanılan bir yöntemdir. Literatür'de boşluklar olduğu durumlarda hipotez geliştirmek yerine alanda bulunarak sosyolojik fenomeni analiz etmeye izin vermesi ve pozitivist paradigmadan uzak olması nedeni ile araştırmamız için uygun bir yöntemdir (LeCompte ve Goetz, 1982). Elde edilen bulgular araştırma konusu olan fenomeni genel olarak açıklamak veya bir saha da yapılan çalışmanın diğer sahalardaki ile kıyaslanması için kullanılabilir (Marcus, 2005). Fakat sosyal bir fenomeni anlamak doğrusal (linear) bir yöntem yerine doğrusal olmayan (non-linear) bir uygulama ile o fenomenin tecrübe edildiği veya oluştuğu daha çok ilişkiyi gözlemlemek mümkündür (Falzon, 2016). Genel olarak çok alanlı etnografi birden çok coğrafik bölge olarak düşünülse de Swansea gibi küçük bir coğrafyada konu edilen olgunun-burada çok dilliliğin etkileri ve etkileşimleri – sığınmacı ve mültecilerin dil ile ilgilerini farklı ortamlarda takip ederek ve dolayısıyla birçok anlayış ve dünya görüşünü dahil edilmesi ile de (örneğin Hannerz, 2003; Gustavson ve Cytrynbaum, 2003) etnografik çalışmayı çok alanlı kılar.

Araştırmaya Etik Yaklaşım ve Etik İzinler

Bu araştırma ile ilgili etik izinler iki aşamalı olarak ele alınmıştır; öncelikle araştırmayı yapan kurum olan Swansea Üniversitesinin İnsanlarla İlgili Çalışmalarla İlgilenen Etik Onay Komitesinden (Swansea University Human Ethics Committee) alınmıştır ve sonra bünyesinde gönüllü olarak çalışılan Mülteci Topluluk Örgütleri'nin kendi içlerinde organizasyon olarak benimsedikleri ve uyguladıkları etik kuralların uyulacağı ve uygulanacağı her organizasyon için ayrı ayrı teyit edilmiştir. İkinci aşama için araştırmacı Mülteci Topluluk Örgütlerinin organizasyon içi eğitim programlarına katılarak onlar tarafında belirlenen etik kuralları araştırmaya entegre etmiştir. Taggs, Lyons ve Rock (2016) sosyal bilimler araştırmaları kapsamında etik konusuna araştırma öncesi belirlenen bir grup kural oluşturmak yerine yenilenerek alınan kararlarla oluşması gereken bir süreç olarak yaklaşmayı öneriyorlar. Bu araştırmadaki etik yaklaşım bu öneriyi ilke edinerek süreç içerisinde katılımcıların değişen koşul ve görüşlerine adapte edilmek üzere ihtiyaç duyuldukça farklı sahalarda ayrı ayrı olmak üzere belli aralıklarla ve gerekli görüldüğünde yeniden gözden geçirilerek değerlendirildi.

Araştırma için toplanan verilerde katılımcının isteği doğrultusunda ismi ve kim olduğunu ortaya koyacak veriler değiştirilerek gizlenmiştir.

Veri Toplama

Araştırma için karma nicel (quantitative) ve nitel (qualitative) araştırma yöntemleri kullanıldı.

Nicel;

- **Anket:** Profesyonel olmayan veya profesyonel olan (eğitimli) 50 tercümana 20 soruluk bir anket ile kaç dil bildikleri, hangi dillerde, nerede ve ne zaman tercümanlık yaptıkları ve onları tercümanlık yapma konusunda neyin motive ettiği gibi konuları kapsayan sorular soruldu.

Nitel:

- **Gözlem ve Katılım:** Birçok dilin bir araya geldiği ortamlara araştırmacı gözlemci olarak ve gönüllü çalışan İngilizce öğretmeni ve psikoterapist olarak katılmıştır. Gözlemler öncelikle ses kaydı ve yazılı olarak kayıt altına alınmıştır ve sonra transkript haline getirilmiştir. 6 aylık süreçte 210 saat alanda gözlem yaparak geçirilmiştir. Toplam 34,5000 kelimelik not kişi isimleri anonim hale getirilerek analiz etmek üzere hazırlanmıştır.
- **Yarı yapılandırılmış derinlikli 45 mülakat:** Mülakatlar tercümanlık yapanlar ve tercümanlık ihtiyacı duyanlar -sığınmacılar, mülteciler ve onlara hizmet sağlamak ile mükellef gönüllü ve kamu kuruluşlarından kişiler ile yapılmıştır. En kısa mülakat 4 dakika en uzun 3 saat sürmüştür, ortalama mülakat uzunluğu 42 dakikadır. Mülakatlar kişi isimleri anonim hale getirilerek analiz edilmiştir.
- **Profesyonel Olamayan Tercüman ile Fokus Gruplar:** 15 Haziran 2017 ve 14 Ağustos 2017 tarihlerinde toplamda 20 profesyonel olmayan ve 5 profesyonel tercümanın katıldığı fokus gruplar. Grup tartışmaları kişi isimleri anonim hale getirilerek analiz edilmiştir.

Veri Analizi

Veriler tercihleri doğrultusunda kişilerin kimlik bilgilerini ortaya koyacak ayrıntılar silindikten ve/veya değiştirildikten sonra transkript haline getirildi. Önce Tematik Analiz -TA (Thematic Analiz) yöntemi ile kodlanarak ana temalar ve bağlantılı yardımcı temalar tespit edildi. Bu makale için verilere geri dönülerek Teorik Tematik Analiz- TTA (Theoretical Thematic Analysis) yapılmıştır. TTA araştırmacının teorik ve/veya analitik tercihleri doğrultusunda analiz yapmasına izin verildi ve verilerin spesifik sorulara yanıt verecek

doğrultuda analizini mümkün kılar (Braun ve Clark, 2006). Bu bağlamda bu makale için iki temel tema üzerinde yoğunlaşmıştır, bu temalar ve yanıtladıkları sorular;

Tema 1- Hâkim Dili Bilememenin İletişime Engel Olduğu ve Tercümanların İhtiyaç Duyulduğu

Alanlar: Başta sığınmacı ve mülteciler olmak üzere göçmenlerin yeterince dil bilmemelerinden kaynaklı zorluklar yaşadıkları alanlar.

Tema 2- Dil Engelini Aş(ama)mak Sürecinde Profesyonel Olmayan Tercümanlar: Dil engelini aşmada profesyonel olmayan tercümanların rolü.

Bulgular ve Tartışma

Tema 1- Hâkim Dili Bilememenin İletişime Engel Olduğu ve Tercümanların İhtiyaç Duyulduğu Alanlar:

Çok dillilik bugün Swansea kentinin çok bilinmeyen, farkında olunmayan bir yanıdır. Bugün bir kısmı geçici bir kısmı yerleşik farklı göçmen toplulukları -sığınmacılar, mülteciler, birçok ülkeden Avrupa Birliği vatandaşları, diğer ülkelerden kalifiye melek sahibi işçiler ve öğrenciler- Swansea'nin etnik, dini, kültürel ve dilsel dokusunu zenginleştirmektedir. Sosyolog Stephen Vertovec daha öncesine kadar” olarak açıklar ve bu yeni olguyu süper çeşitlilik “super diversity” olarak tanımlar (2007, 1024). Bu tanım Swansea gibi küçük ve homojen kültürlü küçük yerleşim yerlerinin dahi kısa bir süre içerisinde nasıl bir heterojen yapıya dönüştüğünü açıklamaktadır. Bu dönüşüm beraberinde birçok yeni dilin var olması ve bu dilleri konuşan insanların birbirleri ile ve hakim dili konuşan yerli toplum ile iletişim ve etkileşimleri ile ilgili yeni kaygılar, yeni sorunlar ve yeni fırsatları kültürel olarak homojen bir durağanlık içerisinde iken yeni heterojen yapıya dönüşmeyi “...artık daha çok insan daha çok yerden, daha çok yeri geçerek, daha çok yere hareket etmesi da beraberinde getirmektedir. Swansea’de 2000 yılında 25 dil konuşulurken 2017 yılı sonunda konuşulan dil sayısı 150’nin üzerindedir.** Biz altı aylık bu araştırma sırasında 40 ayrı dilin konuşulduğunu doğrudan gözlemledik. Aşağıdaki tablo bu dilleri ve bu dilleri konuşanların geldikleri ülkeleri göstermektedir. Bu tablodan da gözlemlenebileceği gibi diller ve ülkeler arasında doğrudan

** Bu bilgi Swansea Belediye’sinin Sığınmacılar ve Mülteciler’in Entegrasyonu ile İlgili Birim ile yapılan mülakatta edinilmiştir ve rakamlar 2017 yılını yansıtır. 2011 nüfus sayımı verilerine göre ise Birleşik Krallık nüfusunun %8,1’i kendini beyaz olmayan etnik azınlık olarak tanımlamıştır. Beyaz olma/olmama durumu öznel bir değerlendirme olduğu için bütün göçmenler kendilerini bu kategoriye dâhil edip etmediği çelişkili bir durumdur. Fakat bu rakamlar İngiltere ve Galler’de 3 yaş ve üzeri kişilerin %92,3’nün ana dilini İngilizce ve Galce olarak tanımladığı dil çeşitliliği verileri ile uyumludur. Nüfusun geri kalanı ana dilini İngilizce ve Galce dışında bir dil olarak belirtmiştir. İlk 10 sırada yer alan diller Polonyaca, Puncabi, Urdu, Bengali, Gujarati, Arapça, Fransızca, Çince, Portekizce ve İspanyolcadır(Office for Natinal Statistics,<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/language/articles/languageine nglandandwales/2013-03-04>)

(lineal) değil dögüseldir (circular) ve dolayısıyla bir dil birden çok ÷lkede anadillerden birisi olabilmektedir.

Tablo 1: Swansea´de alan çalışması süresince karşılaşılan diller tablosu.

LANGUAGES	COUNTRIES
Afrikaans	Namibia
Albanian	Albania and Kosovo
Arabic	Algeria, Iraq, Kuwait, Lebanon, Syria, Sudan, Somalia
Aruba	Caribbean
Azerbaijani	Azerbaijan, Iran
Bulgarian	Bulgaria
Cantonese	China
Chechen	Chechnya
Dari	Afghanistan
Edo	Nigeria
Farsi	Iran
French	Congo, Cameroon
Georgian	Georgia
Gorani	Iran- Iraq
Hausa	Nigeria
Herero	Nigeria
Hewramani	Iran
Hindi	India
Igbo	Equatorial Guinea
Kalhor	Iran
Kurmanci	Turkey and Iraq

Mandarin	China
Otji	Nigeria
Ozbek	Afghanistan
Pashtu	Afghanistan
Poland	Poland
Punjabi	Pakistan, India
Romanian	Romania
Russian	Russia, Poland, Chechnya
Sinhalese	Sri Lanka
Somali	Somalia
Sorani	Iraq
Tigre	Eritrea
Tigrinya	Eritrea
Turkish	Turkey, Iran
Urdu	Pakistan, India
Uzbek	Afghanistan, Uzbekistan
Yoruba	Nigeria
Zazaki	Turkey
Zulu	Mozambique

Bu dilleri Galler'e getiren göçmenlerin, sığınmacıların ve mültecilerin hâkim dil^{***} olan İngilizce bilgileri, geldikleri ülkeler, göç öncesi sosyo-ekonomik durumları, eğitim durumları,

^{***} Bu makaleyi bilgilendiren çalışma Galler ülkesinde yürütülmüştür fakat hâkim dil olarak referans verilen dil Galce değil İngilizcedir. Bu konuda oluşabilecek kafa karışıklıklarını engellemek için Galcenin neden hâkim dil olmadığı ile ilgili kısa bir bilgilendirme gerekli görünmektedir. Galce Galler ülkesinde 14. yüzyılda Kral 8. Henry'nin kamu ve yasal işlerde kullanımını engelleyene kadar hem günlük dil hem de kurumsal dil olarak kullanılmıştır. Bundan sonraki süreçte Galce dili ilkel ve gelişmemiş bir dil olarak tanımlanmış ve kullanımı baskı ve yasakla engellenmeye çalışılmıştır. Örneğin 1847'de Kraliyet Komisyonunca hazırlanan bir raporda Galce Galler'de yaşayan halk için bir sorun olarak değerlendirilmiş ve kullanımı Galler'de düşük eğitim seviyesi için sebep olarak gösterilmiştir. Galce dilinin yeniden canlandırılması ancak 1922 yılında Urdd Gobaith Cymru'nun (Galler Umut Ligi anlamına gelen bu isim daha çok Galler Gençlik Ligi olarak anılmaktadır) kurulması ile başlamıştır ve Galce eğitim veren ilk okul kurulmuştur. 1967'de Galce Dil Aktı ile Galce konuşanlara mahkemelerde kendi dillerinde ifade verme hakkı tanınmıştır. 1993 yılında bu Akit ile Galce ve

yaş ve cinsiyetleri gibi faktörlere bağlı olarak değişmektedir. Örneğin, koloni oldukları dönemde İngilizce'nin resmi dil olarak benimsendiği, fakat 500'ün üzerinde dilin konuşulduğu Nijerya'dan gelen göçmenler, İngilizce dilinde konuşan okur-yazar kişiler olmalarına rağmen aksan ile ilgili sorunlardan dolayı İngilizce iletişimde zorluk yaşarken; Suriyeli bir sığınmacı İngilizce ile ilgili hiçbir bilgiye sahip olmayıp ancak tercüman desteği ile kurumlar ve kişiler ile iletişim kurabilmektedir. Fakat göç alan ülkeler maddi ve lojistik kaynak yetersizliğinden ve gerekli olan dillerde eğitimli tercüman bulunamamasından kaynaklı olarak dil engelini aşma konusunda göçmenlere gerekli kaynakları sağlamakta zorlanmaktadır. Bu aşamada göçmen gruplar kendi sorunlarını çözmek için arayışlara girerek en yakınlarındaki kişilerden kendilerine tercümanlık etmesini isteyebilir.

Bu araştırma süresince sığınmacı ve mültecilerin hiç ya da yeterince İngilizce bilmedikleri için tercüman desteğine ihtiyaç duydukları alanlar 6 temel kategoride belirlenmiştir. Bunlar;

- 1- Sağlık hizmetlerinden yararlanırken:** Aile doktorları, özel sağlık üniteleri, hastaneler, diş klinikleri, ebeler, cinsel dağlık klinikleri, tahlil laboratuvarları vs.
- 2- Eğitim hizmetlerinden yararlanırken:** Çocukların okullara kaydı ve devamlılığı, aileler ile okul arasında ki iletişimin sağlanması, yetişkinlerin yetişkinler için İngilizce dil kurslarına kaydı ve devam etmesi vs.
- 3- Barınma ve çalışma ile ilgili sorunlar ile ilgili durumlarda:** Örneğin aile ferdi sayısına uygun ev bulunması, faturaların isme göre ayarlanması, iş ve işçi bulma kurumunda ki iletişimin sağlanması, işveren ve iş arkadaşları ile iletişimlerinin sağlanması vs.
- 4- Mahkemelerde, yasal danışmanlık ve diğer avukatlık hizmetleri alırken ve polis istasyonlarında:** Sığınmacıların göçmenlik mahkemelerinde ve gerek sığınmacıların gerekse diğer göçmenlerin aile mahkemelerinde ve suç isledikleri veya işledikleri düşünüldüğü durumlarda polis mukavemeti altında iken ve mahkeme süreçlerinde
- 5- Resmi evrakların okunması ve yanıtlanması durumlarında:** Göçmenlik dairelerinden, sağlık, eğitim, iş ve işveren ile ilgili kurum ve yerlerden ve diğer resmi

İngilizce eğitim veren okullar eşit statüde kabul edilmiştir. 2003 yılında Galler Milli Meclisi iki dilli Galler yaratmak için çok partili destek verilerek Galler Milli Meclisi'nin Milli Planını yayınlamış ve yürürlüğe sokmuştur. Bu plan der ki: "Galler Milli Meclisi ilkesi gerçek anlamda iki dilli bir Galler yaratmak için Galler dili ile ilgili vizyonumuzu desteklemeye ve geliştirmeye bağlıdır. Gerçek anlamda iki dilli Galler'in anlamı insanların hayatlarını İngilizce ya da Galce ya da her iki dili de kullanarak devam ettirebilecekleri ve her iki dilin de milli gurur ve güç kaynağı olduğu bir ülke olmaktır" (Llywodraeth Cymru, 2009, 2 Şubat)

ve gayri resmi kurum ve kuruluşlardan gelen mektupların okunması ve formların doldurulması.

- 6- Günlük işler ve sosyalleşmek için:** Toplu taşıma araçlarını kullanmak, alışveriş yapmak, komşular ve diğer yerli toplumdan diğer insanlarla iletişim kurmak için.

Tema 2- Dil Engelini Aş(ama)mak Sürecinde Profesyonel Olmayan Tercümanlar:

İletişimin sağlanmasında dil engelini aşmak için ilk akla gelen her iki dili bilen kişilerin tercüman olarak iletişime dahil edilmesidir. Fakat gerek göç alınan ülkelerdeki kurumların maddi ve lojistik kaynak yaratmasından gerekse de ihtiyaç duyulan dilde tercümanlık yapacak kimselerin bulunamamasından kaynaklı olarak iletişim sorunu gerektiği şekilde çözülememektedir. Altı aylık alan çalışması sürecince profesyonel tercüman eksikliğinden kaynaklı boşluğun şu şekillerde giderilmeye çalışıldığını gözlemledik:

- 1- Profesyonel Olmayan Tercümanlar:** Tercüman hizmetinin sağlanamadığı durumlarda aynı dili konuşan toplum üyeleri birbirleri için tercümanlık yapmamasını sabit bir olgu olarak gözlemledik. Bu süreçte hakim dili konuşan kişilerle iletişim kurmak durumunda olanlar aile bireylerinden, arkadaşlarından ve tanımadıkları kişilerden kendilerine yardımcı olmalarını isteyebilirler. İletişimi sağlayan profesyonel olmayan tercümanlar bu görevi maddi bir karşılığı olmadan yerine getiriler. Pozitif olarak bu aynı dili konuşan azınlık toplumun kendi içinde kaynaklarını mobilize etmesinin ve kendi içerisinde kaynak üreterek direngen olmasının işareti olsa da beraberinde göz ardı edilemeyecek birçok kaygıyı da yüzeye taşır. Bunlar literatür de tespit edilmiş olan çevirinin kalitesi gibi tercümanlık eğitimi ve gizliliğin korunması ve tarafların kişilik haklarının ihlal ve ihmal edilmesi bağlamında tercümanlık etiği ile alakalı sorunlar olmakla beraber (Pochhacker, 2004; Berman ve Tyyska, 2011; Lyons, Hu ve Rock, 2016) aynı toplumdan gelen kişiler arasında eşit olmayan güç dengeleri yaratacak bir ortam hazırlar.

Örneğin Swansea Galler Meclis üyesi ile yaptığımız görüşmede (AM Julie James, 25.06.2017 tarihli mülakat), kendilerine yardım ve /veya şikayet için başvuranların 5 yaşa inecek kadar küçük yaştaki çocuklarını tercüman olarak getirdiğini ve/veya erkek egemen toplumdan gelen kadınların sorun şikayetleri eğitilmiş tercümanların yapacağı şekilde dinlenmek ve çevrili yapılmak yerine onlar tercümanlık yapan erkek

akrabaları tarafından dillendirildiğini ve kadınların sesinin dil engeli aşamadığı için tamamen kaybolduğundan duyduğu üzüntüyü dile getirmiştir.

Bir diğer problemde daha feodal toplumlardan gelen kişilerin otoritelerini kabul ettikleri kişileri anlamamalarına rağmen bunu saygısızlık olarak algılanmasın diye ifade etmedikleri durumlarıdır. Örneğin anadili Arapça olan Sudanlı bir mülteci aile doktorunu ziyaretinde yaşadıklarını şöyle anlattı;

“I go to see my GP and I write in Google Translate what I want to say to him, yes, I do that and then GP reads it in English and then tell me something. I don't understand what is going on; I don't know what he says. Yes, I don't understand anything and then I just say yes to the doctor because it is rude not to...”

“Ben GP'mi (aile doktoru) görmeye gittiğimde ne söylemek istediğimi Google Çeviri kullanarak yazıyorum ve sonra benim doktorum bunu okuyor ama o bana İngilizce konuşuyor ve sonra ben onun söylediklerini anlamıyorum, ne oluyor anlamıyorum fakat yine de evet diyorum çünkü öyle dememek kabalık olur”

2- **Dijital Olanaklardan Yararlanmak:** Bugün transnasyonel dinamiklerin en belirleyici özelliği hem kültürlerarası ilişkileri sağlamakta hem de sınır ötesi toplulaşmalarda dijital teknolojilere olan ihtiyaç ve bağımlılıktır (Nedelcu, 2012). Dijital teknolojinin yaygın olarak kullanıldığı global dünya da çok dilli toplumsal çeşitlilik iletişim engelini dijital teknolojileri de kullanarak çözmeye çalışır (Bacigalupe ve Camara, 2012; Cronin, 2013). Dijital teknoloji ile iletişimin kurulmaya çalışılması çok yaygın olarak kullanılan, birçok durumda iletişim boşluğunu doldurmada işlevselliği olan fakat güvenebilir bir yöntem olarak tedbirle yaklaşılması gereken bir araçtır. Google Çeviri gibi teknolojiler henüz bütün dillerde karşılığı olmayan, cümle olarak anlamaları kavramakta zorlanan ve internet erişimi sağlanması nedeni ile maliyeti olan bir araçtır.

3- **Lisansız (Dilsiz) İletişim:** Farklı dillere çeşitli seviyelerde bilgisi olanlar iletişim kurmak için mevcut olan birçok kaynağı bir araya getirildiklerini gözlemlendi. Çok dilli ortamlarda çeşitli sosyal ve kognitif kaynağı kullanarak dil engelini aşmaya ve iletişim ve etkileşimin ve etkileşimin devamını sağlamayı Garcia “translanguaging - diler ötesi iletişim yada konuşma “olarak adlandırır ve şu tanımı önerir: “Diller ötesi iletişim iki dili konuşabilen kişilerin farklı dil özelliklerini kullanarak yada özerk dil

olarak tanımlanabilecek dile dair özelliklere başvurarak iletişim potansiyelini arttırmasıdır” (2009:140). Anadilleri İngilizce olmayan ve Garcia'nın önerdiği gibi iki dil veya daha fazla dil konuşan veya konuşma çabasında olan sığınmacı ve mülteciler var olan dile, sosyal ve diğer kognitif kaynaklara başvurarak iletişim potansiyelini arttırma yönünde çaba gösterirler. Bu sürecin ortak özellikleri şunlar olarak gözlemlenmiştir: a) bildikleri dillerde ki ortak kelimeleri arayarak, b) İngilizce kelimeleri diyaloglara dahil ederek, c) konuşulan dile veya dillere hâkim olduklarını düşündükleri diğer kişileri etkileşime dahil ederek ve d) dijital araçlardan faydalanarak iletişimin devamlılığını ve sürekliliğini sağlıyorlardı.

Sonuç, Değerlendirme ve Öneriler

Çevirinin her iki dilin parçası olduğu gömülü politik ilişkilerin tarihinden kopuk olarak, sadece bir dil sisteminden diğerine mesajın aktarılması olarak algılanması mümkün olmaz (Maranhao, 2003, 64). Bir dilin diğerine çevrilebileceği varsayımı gerçekten uzaktır (Tribe, 1999). Bu nedenle çevirmenlerin yaşadığı sorunların çözümleri çoğunlukla sözlüklerde değil, daha çok dilin yerel gerçeklere, edebi formatlara ve değişen kimliklere nasıl bağlı olduğunu anlamakta saklıdır. Bu nedenle çevirmenler, dilin ne tür kültürel imalar taşıdığı konusunda sürekli kararlar vermek ve bunu da tanıdığı oldukları iki dünyanın ne zaman “aynı” olduğu ile ilgili değerlendirmeler üzerinden belirlemeye çalışmak durumundadırlar (Simon, 1996, 137).

Her iki dili konuşabilen kişilerin otomatikmen çeviri yapabilecek yetenekleri oluşur mu? Bir görüş her iki dile hâkim kişilerin otomatikman tercümanlık yeteneğine de sahip olduğunu savunurken (Harris, 1973; Harris ve Sherwood, 1978), diğer görüş tercümanlığın çok dilliliğe özgü bir yetenek değil, eğitim ile edinilen bir beceri olduğunu öne sürer (Pérez-González ve Susam-Saraeva, 2012). Profesyonel tercümanlık, iki veya daha çok dil bilen herhangi bir kişinin değil, ancak 1980’li yıllar ile yaygın hale gelen, kısa süreli sertifika programlarından üniversite programlarına kadar çeşitli seviyelerde tercümanlık eğitimlerini tamamlamış, dolayısıyla nasıl çeviri yapılması gerektiği konusunda yasa ile denetlenebilir etik kodlara bağlı, diplomalı veya eğitim almış kişilerin tekeline bırakılmıştır.

Tercümanlık hizmetlerinin ancak çok küçük bir bölümü profesyonel tercümanlar tarafından sağlanıyor olmasına rağmen tercüman ile kurulan iletişimin kalitesinin tercümanın profesyonelliği ile doğrudan bağlantılı olduğu yönünde genel bir kanı vardır (Pérez-González ve Susam-Saraeva, 2012). Profesyonel olan ve olmayan tercümanlık konusundaki karşılaştırma tartışılmaya devam edilmelidir. Fakat milyonların savaşlardan ve diğer insan

hakları ihlallerine sebebiyet veren sorunlardan kaçtığı günümüz global karmaşası içerisinde, hâkim dil ile göçmenin dili arasındaki engeller çoğu gönüllülük ilkesi ile çalışan tercümanlar aracılığı ile aşılacak durumdadır. Çeviri, ister eğitilmiş ister eğitimsiz olsun, kişilerin duygularına, fikirlerine ve dünya görüşlerine tanıklık etmeyi gerektiren zor bir iştir.

Sığınmacı ve mültecilerin özellikle psikolojik destek türünde sağlık hizmeti aldığı durumlarda konuşulan sözcükler ile çevrilen sözcükler arasında bireyin geldiği kültürün izlerini taşıyan anlamları kaybetmemek için her iki dile olduğu kadar her iki kültüre de aşina çevirmenlerle çalışmak çok önemlidir (Pano ve Malatt, 2008). Bizim Swansea gibi küçük bir kentte yaptığımız altı aylık kısa alan çalışmasından sonra şekillenen gözlem ve izlenimlerimiz, göç fenomeni ile çeşitliliğin büyüyen arttığı ve göçmenlerin beraberlerinde getirdikleri kültürel kapital ile çok küçük şehirlerin dahi zenginleştiği yönünde olmuştur. Bu süreçte hizmet sunulurken, bu ülkelerden daha önce göç etmiş, hâkim dili öğrenecek kadar yeni ülkelerinde vakit geçirmiş ve benzer tecrübeler yaşadığı için dil bilmeyenlere tercümanlık ederken sadece kelimeleri değil, o kelimelerde barınan kültürel anlamları da aktarabilecek kişilerin kısa süreli yoğun eğitimlerle tercüman olarak istihdam edilmesinin toplumlar için faydalı olacağı yönünde olmuştur.

Bu araştırma çevirinin kalitesinin neye bağlı olduğu ve çevrilen içeriğin mülkiyet hakkının kime ait olduğu, çeviri hizmetinden yararlanan kişilerin mahremiyetlerinin nasıl korunacağı, çevirinin içeriğinden dolayı psikolojik stres ve rahatsızlıklar yaşama riski ile karşı karşıya kalan çevirmen için destek sağlanması gibi (Tribe, 1999, Splevins vd., 2010; Berman ve Tyyska, 2011) konularda soru üretmeye devam ederken profesyonel olmayan tercümanların yeni gelen göçmenlerin yerleşim sürecindeki çok önemli ve etkili rollerini ortaya koymuştur. Bizim gözlemimiz profesyonel olmayan tercümanlığın artık çokkültürlü dünyanın bir uzantısı haline gelmiş olduğudur. İngilizce dil hâkimiyeti olmayan veya sınırlı olan herkes, kendisinden daha iyi İngilizce dil seviyesi olan kişilerden – eş, aile bireyi, akraba, tanıdık ve hatta tanımadık – kendilerine tercümanlık etmelerini isteyebiliyor. Mülteci Toplum Örgütlerinin yaygın olduğu büyük kentlerde gerek profesyonel olan gerek olmayan tercümanların sağlanması daha mümkündür Swansea gibi göç alma tarihi yakın olan kentlerde profesyonel olmayan tercümanlar yeni gelen göçmenlerin yerleşim sürecinde olumlu katkılarının yanı sıra, çok etkili ve önemlidirler.

Kaynakça

Arslan, Y. (2016) Türkiye'de Ezidi Sığınmacı Kadınların Sorunları Üzerine Sosyolojik Bir

- Araştırma: Batman ve Diyarbakır Kamp Örnekleri. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*. 19(2), 31-63.
- Bauer, A. M., & Alegria, M. (2010). Impact of patient language proficiency and interpreter service use on the quality of psychiatric care: A systemic review . *Psychiatric Services*, 765-773.
- Berman, C. R., & Tyyska, V. (2011). A Critical Reflection on the Use of Translators/Interpreters in a Qualitative Cross-Language Research Project. *International Journal of Qualitative Methods*, 178-190.
- Bhugra, D., Craig, T., & Bhui, K. (2010). *Mental Health of Refugees and Asylum Seekers*. Oxford: Oxford University Press.
- Bracken, P., Giller, J. E., & Summerfield, D. (1997). Rethinking mental health work with the survivors of wartime violence and refugees. *Journal of Refugee Studies*, 431-442.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 77-101.
- Burnett, A., & Peel, M. (2001). Asylum seekers and refugees in Britain: Health needs of asylum seekers and refugees. *British Medical Journal*, 544.
- Busso, M., & Czuczka, T. (2017, July 6). *Turkey, Pakistan, Lebanon Host the Highest Number of Refugees*. Bloomberg: <https://www.bloomberg.com/graphics/2017-countries-of-asylum-for-migrants/> adresinden alındı
- Çağaptay, S. (2014, July). The impact of Syria's refugees on Southern Turkey. *Policy Focus*, 130, revised and updated. The Washington Institute for Near East Policy. October 2, 2017 tarihinde http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/PolicyFocus130_Cagaptay_Revised3s.pdf adresinden alındı
- Carswell, K., Balckburn, P., & Barker, C. (2011). The relationship between trauma, post-migration problems and the psychological well-being of refugees and asylum seekers. *International Journal of Social Psychiatry*, 107-119.
- Century, G., Leavey, G., & Payne, H. (2007). The experience of working with refugees: counsellors in primary care. *British Journal of Guidance and Counselling*, 23-40.
- Di Tomasso, L. (2010). Approaches to counsellign resettled refugee and asylum seeker survivors of organised violence. *International Journal of Child, Youth and Family Studies* , 244-264.
- Falzon, M.-A. (2016). Introduction: Multi-sited ethnography: Theory, Paraxis and Locality in Contemporary Research. M.-A. Falzcon (Dü.) içinde, *Multi-sited ethnography: Theory, Paraxis and Locality in Contemporary Research* (s. 1-24). London: Routledge.
- Fazel, M., Wheeler, J., & Danesh, J. (2005). Prevalance of serious mental disorders in 7000 refugees resettled in Western countries: a systematic review. *International Journal of Culture and Mental Health*, 1309-1314.

- Feldman, R. (2006). Primary health care for refugees and asylum seekers: A review of the literature and a framework for service. *Journal of the Royal Institute of Public Health*, 809-816.
- Gorst-Unsworth, C., & Goldenberg, E. (1998). Psychological sequelae of torture and organised violence suffered by refugees from Iraq. *The British Journal of Psychiatry*, 90-94.
- Guruge, S., Berman, R., Tyyska, R., Kilbride, K. M., Woungang, I., Edwards, S., & Clune, L. (2009). *Implications of English proficiency on immigrant women's access to & utilization of health services*. TSpace, University of Toronto. adresinden alındı
- Gustavson, L. C., & Cytrynbaum, J. D. (2003). Illuminating spaces: Relational spaces, complicity, and multi-sited ethnography. *Field Methods*, 252-270.
- Hannerz, U. (2003). Being there...and there...and there...! Reflections on multi-site ethnography. *Ethnography*, 201-16.
- Harris, B. (1973). The importance of natural translation. *working papers on Bilingualism*, 96-114.
- Harris, B., & Sherwood, B. (1978). Translating as an innate skill. Language interpretation and communication.
- Jones, D., & Gill, P. (1998). Breaking down language barriers. *British Medical Journal*, 1476-1480.
- Kirmayer, L. J., Narasiah, L., Munoz, M., Rashid, M., Ryder, G. A., Guzder, J., . . . Pottie, K. (2011). Common mental health problems in immigrants and refugees: General approach in primary care. *Canadian Medical Association Journal (CMAJ)*, 959-967.
- Laban, C. J., Gernaat, H. B., Komproe, I. H., Schreuders, B. A., & DeJong, J. T. (2004). Impact of a long asylum procedure on the prevalence of psychiatric disorders in Iraqi asylum seekers in The Netherlands. *Journal of Nervous and Mental Diseases*, 843-851.
- LeCompte, M. D., & Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of Educational Research*, 31-60.
- Panoe, T. R., & Malott, K. M. (2008). Using interpreters in mental health counselling: A literature review and recommendations. *Journal of Multicultural counselling and development*, 130-142.
- Pérez-González, L., & Susam-Saraeva, Ş. (2012). Non-professionals translating and interpreting: Participatory and engaged perspectives. *The Translator*, 149-165.
- Raval, H., & Smith, J. A. (2003). Therapists' experiences of working with language interpreters. *International Journal of Mental Health*, 6-31.
- Silove, D., Sinnerbrink, I., Field, A., Manicavasagar, V., & Steel, Z. (1997). Anxiety, depression and PTSD in asylum-seekers: associations with pre-migration trauma and post-migration stressors. *British Journal of Psychiatry*, 351-357.

- Silove, D., Steel, Z., McGorry, P., & Mohan, P. (1998). Trauma exposure, postmigration stressors, and symptoms of anxiety, depression and post-traumatic stress in Tamil asylum-seekers: comparison with refugees and immigrants. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 175-181.
- Simon, S. (1996). *Gender in translation: Cultural identity and the politics of transmission*. London: Routledge.
- Splevins, K. A., Cohen, K., Joseph, S., Murray, C., & Bowley, J. (2010). Vicarious posttraumatic growth among interpreters. *Qualitative Health Research*, 1705-1716.
- Tagg, C., Lyons, A., Hu, R., & Rock, F. (2017). The ethics of digital ethnography in a team project. *Applied Linguistics Review*, 271-292.
- Taylor-East, R., Rossi, A., Caruana, J., & Grech, A. (2016). The mental health services for detained asylum seekers in Malta. *BJPsych International*, 32-35.
- Tribe, R., & Morrisseys, J. (2003). The refugee context and the role of interpreters. R. Tribe, & H. Raval (Dü) içinde, *Working with interpreters in mental health*. London: Routledge.
- Tribe, R. (1999). Bridging the gap or damning the flow? Using interpreters/bicultural workers when working with refugee clients, many of whom have been tortured. *British Journal Medical Psychology*, 597-576.
- UNHCR. (2017, Ekim 20). UN Refugee Agency: <http://www.unhcr.org/uk/> adresinden alındı
- Welsh Language: History, Facts and Figures*. (2017, September 17). Llywodraeth Cymru Welsh Government: <http://gov.wales/topics/welshlanguage/publications/historyfactsfigures/?lang=en> adresinden alındı
- Wilson, J. P., & Drozdek, B. (2004). *Broken Spirits: The treatment of traumatized asylum seekers and refugees, and war and torture victims*. New York: Brunner-Routledge.
- Wintour, P. (2015, September 7). UK to take up to 20,000 Syrian refugees over five years, David Cameron confirms. Guardian Newspaper. October 2017, 15 tarihinde <https://www.theguardian.com/world/2015/sep/07/uk-will-accept-up-to-20000-syrian-refugees-david-cameron-confirms> adresinden alındı
- Zetter, R., Griffiths, D., & Sigona, N. (2005"169-181). Social capital or social exclusion? The impact of asylum-seeker dispersal on UK refugee community organizations. *Community Development Journal*.